

Nr 3

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1960/61 under tredje huvudtiteln, avseende anslagen inom utrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.
(1:a avd.)

Utrikesförvaltningen

1:0) **Utrikesförvaltningen: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under tredje huvudtiteln (punkt 1, s. 2—11 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 4 januari 1960) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för utrikesförvaltningen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för utrikesförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61, dels ock till Utrikesförvaltningen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 31 731 000 kronor.

Vidare har i en inom första kammaren av herr *Svärd* väckt motion (I: 336) hemställts, att riksdagen måtte dels godkänna i motionen föreslagen ändring i personalförteckningen för utrikesförvaltningen, såvitt avser III. Pressattachéer, dels godkänna i motionen föreslagen avlöningsstat för utrikesförvaltningen, såvitt avser III. Pressattachéer, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61, dels ock till Utrikesförvaltningen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 31 660 000 kronor.

Beträffande de skäl, som motionären anfört till stöd för sitt yrkande, som innebär indragning av pressattachétjänsterna i Köpenhamn och Oslo, hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 31 636 000 kronor.

Diplomatisk och konsulär personal

Tillkomsten av sjustatsmarknaden (EFTA) synes komma att föranleda administrativa kostnader i två avseenden, nämligen beträffande dels den svenska representationen hos det gemensamma sekretariatet, dels medverkan från svensk sida i kostnaderna för nämnda sekretariat. Den svenska representationen kommer att taga i anspråk personal från Sveriges delegation vid OEEC. Utformningen av det gemensamma sekretariatet kommer att

ske under 1960. Fram till budgetåret 1960/61 torde Sveriges kostnader här för få bestridas från anslaget III B 5 Särskilda förhandlingar med främmande makter. Därefter torde emellertid ett särskilt anslag bliva erforderligt. Med hänsyn till ovissheten om sekretariatet skall upprättas som en självständig internationell administration eller på så sätt att de där ingående tjänstemännen fortfarande skall avlönas av sina egna regeringar, kan för närvarande inte bedömas, huruvida sekretariatets upprättande kommer att medföra behov av ytterligare tjänster. Läget torde klarna under loppet av år 1960.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör två tjänster som andre sekreterare, beskickningssekreterare eller vicekonsuler i Ao 19 böra utbytas mot två tjänster som förste sekreterare, förste beskickningssekreterare eller förste vicekonsuler i Ao 23.

I 1954 års statsverksproposition (III ht s. 1 och 2) framhölls, att genomförandet år 1953 av en ny kanslistorganisation bl. a. nödvändiggjorde vissa övergångsanordningar. I anslutning härtill anmäler departementschefen, att en kanslisttjänst å övergångsstat (III ht 1959 s. 12) i Ao 11 indragits under innevarande budgetår. Tjänsten föreslås avförd ur personalförteckningen och utbytt mot en kanslisttjänst i den reglerade befordringsgången.

Beträffande *prisutjämningsstillägg* framhåller departementschefen, att fr. o. m. den 1 juli 1959 åtnjutes jämlikt 38 § statens allmänna avlöningsreglemente rätten till fri tjänstebostad ej blott av sändebud utan även av annan tjänsteman, som förordnats antingen att med ställning som sändebud tjänstgöra som chef för beskickning eller permanent delegation eller att med ställning som generalkonsul tjänstgöra som chef för generalkonsulat. Genomförandet härav beräknas innevarande budgetår medföra en minskning av belastningen å förevarande delpost med omkring 600 000 kronor, sedan berörda tjänstemäns prisutjämningsstillägg minskats med belopp motsvarande deras bostadskostnader. För budgetåret 1960/61 synes denna delpost kunna sänkas med 583 000 kronor, vilket innebär att ett belopp av 6 450 000 kronor bör anvisas.

Administrativ personal

Departementschefen föreslår i fråga om kontorsbiträdespersonalen inom utrikesförvaltningen, att två nya tjänster i reglerad befordringsgång inrättas för att möta de mest trängande behoven på detta område.

Beträffande de i personalförteckningen under administrativ personal redovisade tjänsterna å övergångsstat (III ht 1959 s. 12), anmäler departementschefen, att en kanslisttjänst i Ao 11 indragits under innevarande budgetår. Tjänsten föreslås avförd ur personalförteckningen och utbytt mot en kontoristtjänst i Ao 9.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör följande tjänster upp-

flyttas, nämligen en kansliskrivare i Ao 10 till förste kansliskrivare i Ao 12 och ett kanslibitråde i Ae 7 till kontorist i Ae 9.

Pressattachéer

1958 års besparingsutredning har framhållit vikten av en allsidig och effektiv upplysningsverksamhet i utlandet rörande Sverige. Utredningen har emellertid understrukit angelägenheten av att verksamheten anpassas efter skiftande förhållanden och att alla möjligheter till rationaliseringar beaktas. Mot denna bakgrund har utredningen ifrågasatt huruvida inte de uppgifter, som åvilar pressattachéerna, åtminstone delvis skulle kunna handhas av den ordinära beskickningspersonalen. Vid de större beskickningarna torde denna verksamhet dock vara av sådan omfattning att en särskild befattningshavare ändock skulle behöva avdelas för densamma. Någon besparing skulle därigenom inte uppnås. I andra fall torde emellertid möjligheter till en överflyttning av pressattachéernas uppgifter på andra befattningshavare föreligga. En speciell ställning intager härvid beskickningarna i de nordiska länderna. Genom den alltmer ökande kontakten mellan skilda organ i de nordiska länderna torde kunna ifrågasättas om inte en del av den informationsverksamhet, som skall ombesörjas genom pressattachéerna i dessa länder, mera direkt skulle kunna omhändrhas av berörda inhemska organ. Även de direkta kontakterna mellan organisationer, föreningar etc. inom dessa länder torde bidra till att upplysningsverksamheten genom beskickningarna här inte har samma karaktär som i fråga om Förenta staterna och de västeuropeiska länderna. Med hänsyn till språkförhållandena kan behovet av en särskild pressattaché i Finland dock böra bedömas från något andra utgångspunkter än beträffande de övriga nordiska länderna.

Med hänvisning till vad som ovan anförts har besparingsutredningen föreslagit att frågan huruvida särskilda pressattachébefattningar alltjämt kan anses erforderliga i de skandinaviska länderna upptages till övervägande.

I sitt remissyttrande säger sig *statens organisationsnämnd* intet ha att erinra mot att frågan utredes, huruvida det arbete, som nu fullgöres av pressattachéerna i de skandinaviska länderna, skulle kunna utföras mera ekonomiskt fördelaktigt genom en annan organisationsform. Även *Sveriges akademikers centralorganisation* och *Statstjänstemännens riksförbund* instämmer i de av utredningen framförda synpunkterna.

Landsorganisationen i Sverige, *Publicistklubben* samt *beskickningarna i Köpenhamn och Oslo* har ställt sig avvisande mot besparingsutredningens förslag.

Departementschefen anser sig icke kunna biträda besparingsutredningens uppfattning rörande den omfattning som pressattachéorganisationen bör ha. Den pågående intensifieringen av Sveriges förbindelser med främmande länder ställer för varje dag allt större krav på upplysningsverksamheten i utlandet rörande Sverige, såväl beträffande denna verksamhets omfattning som med avseende å dess halt. Att i ett sådant läge företaga inskränkningar i utrikesförvaltningens pressattachéorganisation kan departementschefen inte förorda. Vad pressattachétjänsterna i Köpenhamn och Oslo angår avsluter departementschefen sig till de av *Landsorganisationen*, *Publicistklubben* och *beskickningen i Oslo* hävdade uppfattningarna att det stegrade nor-

diska samarbetet, i motsats till vad besparingsutredningen vill göra gällande, påkallar tjänsternas bibehållande.

Det under posten *Diplomatisk och konsulär personal* upptagna beloppet till *Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän: Pristjämningsstillägg* torde i enlighet med vad här tidigare anförts kunna minskas med 583 000 kronor, medan det under samma anslagspost uppförda beloppet till *Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän: Särskilda förmåner i övrigt* med hänsyn till förutsedd ökad belastning bör höjas med 50 000 kronor.

Den sammanlagda ökningen under delposterna till *Rörligt tillägg* förutses uppgå till 263 000 kronor, varjämte anslagsposterna till *Kompensation för höjda folkpensionsavgifter* bör uppräknas med 173 000 kronor. Löneklassuppflyttningar samt uppflyttningar i reglerad befordringsgång beräknas medföra automatiska utgiftsstegringar med tillhoppa 146 000 kronor. Härtill kommer en merutgift å 190 000 kronor å anslagsposten *Av vederbörande utlandsmyndigheter anställd personal* för att i främsta rummet inhämta de eftersläpningar i de lokalanställdas löner i förhållande till respektive lokala lönenivå, vilka är rådande vid vissa utlandsrepresentationer. Å andra sidan torde det bli möjligt att genom besparingar beträffande i första hand vikariats- och övertidsersättningar samtidigt kunna nedräkna beloppen till avlöningar åt ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän under posterna till *Diplomatisk och konsulär personal* samt *Administrativ personal* med sammanlagt 192 000 kronor.

Anslaget torde således höjas med i runt tal 95 000 kronor och för nästa budgetår uppföras med 31 731 000 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot inrättande av de av departementschefen föreslagna nya tjänsterna.

Vad beträffar den i föreliggande motion aktualiserade frågan om pressattachéorganisationen, vill utskottet erinra om att pressattachéernas uppgifter icke begränsas till enbart nyhetsförmedling utan även omfattar kultur- och informationsärenden. Med hänsyn till vikten av en allsidig och effektiv upplysning i utlandet angående Sverige måste denna verksamhet anses som betydelsefull. Vad pressattachétjänsterna i Köpenhamn och Oslo beträffar måste här jämväl tagas i beaktande det under senare tid alltmer stegrade nordiska samarbetet som gör det särskilt påkallat, att dessa tjänster bibehållas. Utskottet kan alltså icke tillstyrka, att dessa båda tjänster indragas. Motionen avstyrkes alltså.

Mot de verkställda anslagsberäkningarna har utskottet icke något att erinra.

Utskottet, som under hand inhämtat närmare upplysningar rörande den pågående översynen inom utrikesdepartementet i syfte att erhålla en aktuell bild av behovet av diplomatisk och konsulär personal, förutsätter i anslutning till sitt uttalande i ämnet föregående år, att denna översyn utan tidsutdräkt slutföres och redovisas för riksdagen.

Aberopande det anförda och under erinran om att utskottet i sitt utlåtande nr 14 tillstyrkt av departementschefen i förevarande sammanhang anmälda förslag om vissa tjänsteförändringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 336, såvitt nu är i fråga, godkänna följande personalförteckning för utrikesförvaltningen:

Personalförteckning

I. Diplomatisk och konsulär personal

A. Ordinarie tjänstemän:

Befattning	Lönegrad
1 sändebud såsom kabinettssekreterare	Bo 6
4 sändebud	Bo 6
7 sändebud	Bo 5
1 chef för rättsavdelningen	Bo 5 ¹ (Bo 4)
1 chef för handelsavdelningen	Bo 5 eller Bo 4
2 utrikesråd såsom avdelningschefer	Bo 4
25 sändebud eller generalkonsuler	Bo 4
1 protokollchef	Bo 1
34 byråchefer, beskickningsråd, handelsråd eller konsuler	Bo 1
48 förste sekreterare, förste beskickningssekreterare eller förste vicekonsuler	Ao 23
11 andre sekreterare, beskickningssekreterare eller vicekonsuler	Ao 19
12 förste kanslister	Ao 19
20 kanslister	Ao 15

B. Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 19:

1 sändebud	Be 4
9 byråchefer, beskickningsråd, handelsråd eller konsuler	Be 1
15 förste sekreterare, förste beskickningssekreterare eller förste vicekonsuler	Ae 23

II. Administrativ personal

A. Ordinarie tjänstemän:

1 kansliråd och chef för arkivet	Bo 1
1 kansliråd och chef för ekonomibyrån	Bo 1

¹ Så länge nuvarande befattningshavare innehar tjänsten.

1† Bihang till riksdagens protokoll 1960. 6 saml. Nr 3

1	förste arkivarie	Ao	24
1	förste bibliotekarie	Ao	24
1	förste byråinspektör	Ao	23
1	arkivarie	Ao	21
1	förste revisor	Ao	21
1	revisor	Ao	19
1	kontorsskrivare	Ao	13
6	förste kansliskrivare	Ao	12
1	expeditionsförman	Ao	10
14	kansliskrivare	Ao	10
37	kontorister	Ao	9
3	förste expeditionsvakter	Ao	8
14	expeditionsvakter	Ao	7
54	kanslibiträden	Ao	7
91	kontorsbiträden	Ao	5

B. Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 19:

1	förste kanslisekreterare	Ae	23
1	pressombudsman	Ae	23
2	översättare	Ae	23
1	arkivarie	Ae	21
1	intendent	Ae	21
1	redaktör	Ae	21

C. Tjänstemän å övergångsstat:

1	kamrerare	Ao	23
1	kanslist	Ao	11
4	kansliskrivare	Ao	10
1	kanslibitråde	Ao	7

III. Pressattachéer

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 19:

7	pressattachéer	Ae	23
---	----------------	----	----

b) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 336, såvitt nu är i fråga, godkänna följande avlöningsstat för utrikesförvaltningen, att tillämpas till vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

I.	Diplomatisk och konsulär personal	20 149 000
1.	Avlöning till departementschefen, ministern för utrikes ärendena ...	52 000

2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 543 000
3. Arvoden bestämda av Kungl. Maj:t	8 000
4. Exspektansarvoden bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	250 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	3 151 000
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän	10 590 000
a. Representationsbidrag till ministern för utrikes ärendena	20 000
b. Representations- och hyresbidrag till vissa befattningshavare i utrikesdepartementet	20 000
c. Prisutjämningsstillägg	6 450 000
d. Särskilda förmåner i övrigt, <i>förslagsvis</i> ...	4 100 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 395 000
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	160 000
II. Administrativ personal	8 085 000
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 907 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	3 221 000
3. Ortstillägg	1 930 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	924 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	103 000
III. Pressattachéer	517 000
1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	180 000
2. Ortstillägg, <i>förslagsvis</i>	300 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	33 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 000
IV. Av vederbörande utlandsmyndigheter anställd personal	2 950 000

V. Ersättningar till expertis och tillfällig arbets- kraft, <i>förslagsvis</i>	30 000
	Summa kronor 31 731 000

c) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 336, såvitt nu är i fråga, till *Utrikesförvaltningen: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 31 731 000 kronor.

2:o) **Utrikesförvaltningen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 11—13) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 6 455 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 6 390 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att den i anslagsposten övriga expenser, andra ändamål: för utrikesrepresentationen ingående delposten till ämbetsuppgifter för olönade konsulat, vilken delpost nu är uppförd med 60 000 kronor, överflyttas till anslaget till ersättning åt olönade konsuler. Härigenom kommer samtliga ersättningar åt olönade konsuler att redovisas under sistnämnda anslag.

Beräkningen av anslaget i övrigt är föranledd av automatiska kostnadsändringar.

I vad avser utgifter för anskaffande av tjänstebilar till beskickningar, delegationer och konsulat lämnas riksdagen härom årlig redogörelse. Under budgetåret 1958/59 har tjänstebilar inköpts för beskickningarna i Bogotå, Buenos Aires, Peking, Rio de Janeiro och Washington samt konsulatet i Houston för en sammanlagd kostnad av 57 250 kronor, varjämte tolv äldre tjänstebilar av driftsekonomiska skäl utbytts mot nya.

Utskottet har icke något att erinra mot den föreslagna överflyttningen av vissa utgifter till anslaget till ersättning åt olönade konsuler. Den verkställda beräkningen i övrigt tillstyrkes.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Utrikesförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 6 455 000 kronor.

3:o) **Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 13), innebärande en anslagsminskning av 100 000 kronor och under erinran om att i anslaget inräknats kostnader för anskaffning av inventarier för tre nya beskickningskanslier, nämligen i Addis Abeba, Ankara och Madrid, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

4:o) **Ersättningar åt olönade konsulter.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 14) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 600 000 kronor.

Under budgetåret 1959/60 utgår tills vidare ersättning till 61 olönade konsulter. Endast i undantagsfall torde bidragen täcka alla de med konsulsbefattningen förenade kostnaderna.

Det har vid tillsättandet av olönade konsulter ofta visat sig omöjligt att finna en för konsulsbefattningen lämpad person, som varit villig att påtaga sig de stundom betydande kostnader som är förenade med ett dylikt uppdrag. Denna tendens har under det gångna året alltmer befasts.

För att kunna erhålla, respektive behålla väl lämpade personer för de olönade konsulsbefattningarna, torde det därför bliva nödvändigt att successivt lämna vederbörande konsulter ökad ersättning för samtliga direkta tjänsteutgifter. Medelsbehovet härför under budgetåret 1960/61 beräknas uppgå till minst 60 000 kronor. Härjämte bör reserveras ett belopp av 20 000 kronor för de nya konsulat som förutses komma att upprättas under samma tidsperiod.

Som tidigare anförts under omkostnadsstaten torde den i anslagsposten övriga expenser, andra ändamål: för utrikesrepresentationen ingående delposten till ämbetsutgifter för olönade konsulat överföras till detta anslag. Med hänsyn till fortsatt stigande belastning torde delposten uppräknas med 10 000 till 70 000 kronor.

Utskottet tillstyrker förslaget om ökad ersättning för de med konsulsbefattningarna förenade utgifterna.

Under erinran om vad utskottet anförts under utrikesförvaltningens omkostnadsanslag och då utskottet icke har något att invända mot den äskade anslagshöjningen i övrigt får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Ersättningar åt olönade konsulter* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.

5:o) **Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 15), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 kronor.

6:o) **Förenta Nationerna.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, s. 15) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 932 500 kronor.

Storleken av Sveriges bidrag till Förenta Nationerna för år 1960 har vid statsverkspropositionens framläggande icke kunnat med full säkerhet avgöras men uppgifter därom kommer att föreligga vid tidpunkten för anslagsfrågans behandling i riksdagen. En preliminär beräkning på grundval av nu kända förhållanden har gett vid handen ett anslagsbehov av i runt tal 5 000 000 kronor, däri inberäknat Sveriges andel i Förenta Nationernas kostnader för dess vaktstyrka i Främre Orienten.

Sedermera har till utskottet under hand överlämnats en inom utrikesdepartementet upprättad *promemoria* av följande innehåll:

1. I statsverkspropositionen 1960 (III ht s. 15) anföres, att mera slutgiltiga uppgifter om storleken av Sveriges bidrag till FN för år 1960 lämpligen torde få tillställas vederbörande riksdagsutskott så snart de föreligger.

2. Enligt en den 15 december 1959 av FN:s generalförsamling antagen resolution (1443 XIV) är fördelningen av utgifter i FN:s *ordinarie budget för år 1960* följande:

	Dollars
A. <i>Förenta Nationerna</i>	
I. Generalförsamlingens, rådens m. fl. organs möten	947 900
II. Särskilda uppdrag, utredningar och undersökningar	3 730 100
III. Sekretariatet	41 837 200
IV. Särskilda kontor (flyktingkommissarien m. m.)	1 620 000
V. Gemensamma kostnader för hyra, tjänster och inventarier	8 348 000
VI. Tekniskt bistånd	2 430 000
VII. Särskilda utgifter (avbetalning å byggnadslån, m. m.)	3 532 000
B. <i>Internationella domstolen</i>	
VIII. Internationella domstolen	704 500
	Summa 63 149 700
	Avgår beräknade inkomster 5 337 500
	Summa netto 57 792 200

Till nettoutgifterna för 1960 kommer *tilläggsanslag för 1959* å sammanlagt 854 980 dollars, men å andra sidan avgår kreditposter i samband med avvecklingen av utgifterna under tidigare år och uttaxering från nya medlemsstater om sammanlagt 347 180 dollars. Det belopp som under 1959 skall täckas genom bidrag från FN:s medlemsstater uppgår således till (57 792 200 + 854 980 — 347 180 =) 58 300 000 dollars.

3. Utanför förutnämnda ordinarie budget tillkommer *FN:s utgifter för dess vaktstyrka i Främre Orienten* (UNEF) för år 1960, uppgående till 20 miljoner dollars, vilket belopp enligt generalförsamlingens resolution den 5 december 1959 (1441 XIV) skall täckas genom bidrag från FN:s medlemsstater enligt den ordinarie bidragsskalan, dock att de på detta sätt framräknade bidragen skall för så många medlemmar som möjligt reduceras med 50 % genom att kostnaderna för UNEF till denna del i stället täckes med frivilliga bidrag, som vissa medlemsstater lämnat.

4. Enligt generalförsamlingens resolution den 5 december 1959 (1448 XIV) har FN:s *rörelsefond* ökat från 23,5 miljoner dollars till 25 miljoner dollars.

5. *Sveriges bidragskvot* för 1960 utgör 1,39 % enligt en den 10 december 1959 av generalförsamlingen antagen resolution avseende bidragsskalan för åren 1959, 1960 och 1961.

6. Enligt skrivelse från FN-sekretariatet i januari 1960 utgör Sveriges bidrag till *FN:s budget* för år 1960, inklusive tilläggsanslag för år 1959, 692 329 dollars efter avdrag för Sverige tillkommande återbetalning från FN:s skatteutjämningsfond m. m.

Bidraget till *FN:s vaktstyrka* uppgår enligt samma skrivelse till 137 237 dollars. Detta skulle, uträknat enligt den ordinarie bidragsskalan, utgöra 277 789 dollars. Det har emellertid reducerats med 50 % i enlighet med generalförsamlingens resolution 1441 XIV (jfr ovan under 3).

Sammanlagt uppgår det svenska bidraget för 1960 till 829 566 dollars, i svenskt mynt motsvarande 4 301 300 kronor.

7. Enligt sagda skrivelse från FN-sekretariatet uppgår vidare Sveriges bidrag för ökningen av *FN:s rörelsefond* till 13 511 dollars, eller i svenskt mynt kronor 70 100. Nämnnda belopp torde äskas å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1959/60.

8. Vad angår budgeten för *FN:s vaktstyrka* (jfr ovan under 6) har Sverige motkrav på FN för den i vaktstyrkan ingående svenska kontingenten, varför i realiteten ett utjämningsförfarande kommer att äga rum mellan Sverige och FN. Av budgettekniska skäl har det likväl ansetts riktigast att utgiften ifråga uppföres under tredje huvudtiteln.

Utskottet. Såsom av förenämnda promemoria framgår belöper sig Sveriges bidrag till Förenta Nationerna för år 1960 till 4 301 300 kronor. Anslaget torde därför böra upptagas med sistnämnda belopp, vilket i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag innebär en minskning med 698 700 kronor.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Förenta Nationerna* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 4 301 300 kronor.

7:o) **Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete (OECE).** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7, s. 16 och 17) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 700 000 kronor.

Beträffande *organisationen* torde dess utgifter, såvitt nu kan bedömas, till följd av vissa automatiska kostnadsstegringar, böra höjas från 785 000 kronor till omkring 800 000 kronor.

För *transportministerkonferensen* beräknas bidraget för nästa budgetår till oförändrat belopp, 10 000 kronor.

En omorganisation den 1 juli 1960 av *produktivitetsinstitutet* har ifrågasatts. Kontoret för vetenskaplig och teknisk personal skulle i samband därmed inordnas i produktivitetsinstitutet och endast en budget komma ifråga. Länderbidragen till institutet skulle enligt ett förslag samtidigt höjas till belopp överstigande de sammanlagda länderbidrag som för närvarande utgår till de nämnda två organen.

Enär slutligt ställningstagande till detta projekt inte kommer att fattas förrän i början av 1960, bör tills vidare räknas med ett bidrag till produk-

tivitetensinstitutet för budgetåret 1960/61 motsvarande de sammanlagda bidragen till institutet och kontoret under 1959/60. Bidraget till produktivitetensinstitutet har fastställts till 34 816 340 francs, vilket i svenskt mynt motsvarar omkring 370 000 kronor. Sveriges bidrag till kontoret för vetenskaplig och teknisk personal har för budgetåret 1959/60 fastställts till omkring 73 000 kronor, vilket jämfört med bidraget för budgetåret 1958/59 utgör en ökning med 37 000 kronor. Anledningen härtill är att OEEC:s råd godkänt ett amerikanskt förslag om höjning till 675 000 dollars av det amerikanska bidraget till denna verksamhet, vilket hade till följd en kraftig höjning av de europeiska medlemsländernas bidrag. För budgetåret 1960/61 bör sålunda tills vidare under förevarande post upptagas ett beräknat belopp å $(370\ 000 + 73\ 000)$ 443 000 kronor.

För det *europeiska atomenergiorganet* har Sveriges bidrag för 1959/60 fastställts till omkring 60 000 kronor. Beslut om organets budget under 1960/61 har ännu inte fattats, men det torde vara realistiskt att beräkna det svenska bidragets storlek till omkring 70 000 kronor.

Vad slutligen angår den för medlemsstaterna gemensamma *fonden för publicitetsändamål i Amerikas Förenta Stater* utgör bidraget för år 1959 omkring 70 000 kronor. Sveriges bidrag för 1960 har fastställts till samma belopp.

Utskottet tillstyrker den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

8:o) **Europarådet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8, s. 17 och 18) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 465 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 450 000 kronor.

Storleken av Sveriges bidrag till Europarådet under budgetåret 1960/61 har vid statsverkspropositionens framläggande icke kunnat med säkerhet bestämmas, men uppgifter därom kommer att föreligga vid anslagsfrågans behandling i riksdagen. Såvitt i berörda proposition kunnat bedömas, torde bidraget inte komma att understiga innevarande budgetårs anslag.

Alltsedan år 1954 anordnar Europarådet utställningar i olika länder belysande skilda epoker i europeiskt konstliv. I Europarådets budget ingår ett särskilt anslag för dessa utställningar, för närvarande sju miljoner franska francs, d. v. s. i svenskt mynt omkring 75 000 kronor. Anslaget ställs till förfogande för det land som svarar för utställningen. I de flesta fall uppgår kostnaderna för dylika utställningar till långt större belopp än nämnda anslag. Inom Europarådets expertkommitté för kulturfrågor väcktes under 1958 förslaget att varje medlemsstat, som deltar i dessa utställ-

ningar, borde upp till en viss gräns svara för egna utgifter i samband med utställningarna, i första hand utgifter för försäkring, emballage och transport av konstföremål. För Sveriges del skulle denna gräns sättas vid ett belopp av en miljon francs, d. v. s. omkring 10 600 kronor. Från svensk sida förordades att dessa kostnader borde gäldas av arrangörlandet. Kulturkommittén beslöt emellertid att tillstyrka förslaget, vilket godkändes av ställföreträdarna inom Europarådets ministerkommitté vid möte den 7—10 september 1959.

Under sommaren 1960 planeras en utställning i Paris under mottot »Nitonhundralets inspirationskällor, europeisk konst mellan 1884 och 1914». Ett svensk deltagande i denna manifestation synes önskvärt. Kostnaderna härför uppskattas till omkring 15 000 kronor, vari förutom tidigare nämnt belopp ingår vissa ytterligare omkostnader i samband med utställandet av svenska konstföremål. Med hänsyn till det direkta samband som här föreligger med Europarådets verksamhet, föreslår departementschefen, att medel för ett svenskt deltagande beräknas under förevarande anslag.

Sedermera har till utskottet under hand överlämnats en inom utrikesdepartementet upprättad *promemoria* av följande innehåll:

1. I statsverkspropositionen till 1960 års riksdag (III ht. s. 17) anföres, att uppgifter om storleken av Sveriges bidrag till Europarådet för kalenderåret 1961 torde få tillställas vederbörande riksdagsutskott.

2. Europarådets budget för kalenderåret 1960 fastställdes den 8—10 december 1959. Budgetens totalsumma utgör 14 191 400: — N. Frcs, varav 13 895 400: — skall täckas genom ytterligare bidrag från medlemsländerna.

3. En ny repartitionsskala fastställdes, vari Sveriges bidragsprocent reducerades från tidigare 3,02 % till 2,78 %. Det svenska bidraget kommer i enlighet därmed att uppgå till 386 292: — N. Frcs, eller i svenskt mynt 409 470: — kronor. Innevarande budgetårs anslag, vilket på basis av den äldre francskursen beräknats till 450 000: — kronor, torde sålunda icke helt komma att tagas i anspråk.

4. Europarådets budget för kalenderåret 1961 kommer att fastställas i december innevarande år. Med hänsyn till att vissa nya verksamhetsgrenar avses tillkomma inom en närmare framtid torde en viss bidragsökning, jämfört med kostnaderna för innevarande år, böra förutses.

5. Som Sveriges bidrag till Europarådet under budgetåret 1960—61 bör upptagas ett förslagsanslag om oförändrat 450 000: — kronor. Till detta belopp bör så läggas kostnaderna för deltagande i europarådsutställningarna.

Utskottet. Såsom av förenämnda *promemoria* framgår belöper sig Sveriges bidrag till Europarådet för budgetåret 1960/61 till 450 000 kronor. Då utskottet icke har något att erinra mot att medel i enlighet med departementschefens förslag beräknas för Sveriges deltagande i den planerade utställningen i Paris, torde till förenämnda belopp böra läggas 15 000 kronor, varför anslaget för nästa budgetår torde böra uppföras med 465 000 kronor eller samma belopp, som äskats i statsverkspropositionen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Europarådet* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 465 000 kronor.

9:o) **Särskilda förhandlingar med främmande makter.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9, s. 18 och 19) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 650 000 kronor.

Kostnaderna för förhandlingar om bildandet av ett frihandelsområde för de yttre sju (EFTA) har bestritts från detta anslag.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Särskilda förhandlingar med främmande makter* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kronor.

10:o) **Bidrag till Röda korsets internationella kommitté.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 26), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Röda korsets internationella kommitté* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

Diverse

11:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 12 och 13, s. 26 och 27) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1960/61 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond* ett förslagsanslag av 5 080 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 447 000 kronor.

12:o) **Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 27), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

13:o) **Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslands-svenskar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15, s. 27—29) att till

ifrågavarande ändamål för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 45 000 kronor.

1958 års besparingsutredning har i sitt betänkande (s. 156—157) upptagit detta anslag till behandling. Med hänsyn till att förevarande hjälpform successivt kan beräknas bli avvecklad, vill utredningen inte förorda någon ändring av principerna för denna verksamhet. Hjälpverksamheten är helt behovsprövad, och hänsyn har därvid tagits till utgående folkpensionsförmåner. Från den 1 juli 1960 kommer en höjning av folkpensionsbeloppen att aktualiseras, och besparingsutredningen räknar med att denna höjning torde komma att uppgå till 250 kronor för ensamstående pensionär och 350 kronor för två pensionsberättigade makar. Enligt besparingsutredningen torde denna höjning väsentligt komma att minska behovet av understöd från fonden, varför medelsbehovet för denna verksamhet helt torde bära täckas från den direkta fondavkastningen. Besparingsutredningen föreslår därför, att anslaget utgår ur riksstaten från och med budgetåret 1960/61.

Över detta förslag har *understödsnämnden för rysslandssvenskar* avgivit yttrande. Nämnden framhåller bland annat, att antalet fasta månadsunderstödstagare utgör 102, därav 86 huvudmän. Av dessa huvudmän åtnjuter 66 jämte sju familjemedlemmar (äkta makar) folkpension. Månadsunderstöden är individuellt avpassade under hänsynstagande till vederbörandes sjuklighet och behov av hjälpåtgärder av olika slag. Förutom månadsunderstöd lämnas tillfälliga bidrag och understöd såsom begravningshjälp, medel för inköp av kläder och utrustning, reparation av bohag, bidrag för tandvård m. m. Sådana tillfälliga understöd lämnas även till behövande rysslandssvenskar, som inte åtnjuter månadsunderstöd (49 st.). Det totala antalet rysslandssvenskar, som åtnjuter understöd av nämnden i den ena eller andra formen, uppgår sålunda till 151 personer. Utgående månadsunderstöd, som i flera fall är uppenbart otillräckliga, belöper sig till i runt tal 102 000 kronor. För tillfälliga bidrag och understöd finns skillnaden mellan å ena sidan avkastningen av fonden 65 000 kronor och förevarande anslag 45 000 kronor och å andra sidan månadsunderstöden å 102 000 kronor, d. v. s. 8 000 kronor. Nämnden anför vidare, att den av besparingsutredningen beräknade höjningen av folkpensionerna representerar 17 200 kronor. Om från nämnden utgående understöd, som vad deras karaktär angår anses som ersättning för i Ryssland lidna förluster, skulle minskas med belopp motsvarande den beräknade folkpensionsförhöjningen den 1 juli 1960, komme en sådan minskning att för rysslandssvenskarna framstå som en dem tillfogad orättvisa. Därutöver framhåller nämnden, att rysslandssvenskarna, vilka i allmänhet utblottade återvändande till Sverige efter att som en följd av den ryska revolutionen ha berövats egendom till betydande värden och vilka under sin vistelse i Ryssland befrämjade även svenska nationella intressen, har fått långt mindre stöd av statsmakterna än motsvarande kategorier utlandssvenskar efter andra världskriget. Även denna jämförelse låter det framstå såsom obilligt, om rysslands-

svenskarna nu skulle drabbas av den kraftiga beskärning av deras trygghet inför en hög ålders olika påfrestningar, som skulle bli följden av besparingsutredningens förslag. Nämnden framhåller härvid, att hela det årsbelopp som för närvarande står till nämndens förfogande inte är större än att, om det likformigt fördelades på samtliga registrerade rysslandssvenskar, på envar av dessa skulle belöpa mindre än 1 000 kronor eller sålunda mindre än vad en folkpensionär äger uppbära i annan inkomst än folkpension utan att därigenom förlora rätten till kommunalt bostadstillägg. Nämnden hemställer sålunda, att anslaget till förstärkning av understödsfonden måtte med oförändrat belopp upptagas i riksstaten för instundande budgetår.

I sitt remissyttrande anför *statens sakrevision*, att understödsnämndens för rysslandssvenskar verksamhet granskades år 1953 av revisionen. Undersökningen gav ej anledning till förslag rörande några mera vittgående organisatoriska ändringar av densamma. Däremot fann sakrevisionen det angeläget att en successiv avveckling av understödsverksamheten komme till stånd och snarast påbörjades. Med beaktande av de icke oväsentliga höjningar av folkpensionsförmånerna, som strax dessförinnan vidtagits, ansåg sakrevisionen en omprövning av såväl ersättningsgrunderna som utgående belopp vara motiverad. Vad gällde nytillkommande understödstagare borde, framhöll revisionen, behovsprövningen vara särskilt restriktiv, så att en nedgång i antalet fasta understödstagare kunde medföra en minskning av utgifterna. En avveckling av anslaget i enlighet med besparingsutredningens förslag står i linje med sakrevisionens tidigare ställningstaganden i frågan.

Statskontoret uppger i sitt yttrande, att vid ett ställningstagande torde böra beaktas resultatet av de undersökningar rörande den statliga fondförvaltningen, vilka inom den närmaste framtiden torde komma att redovisas av 1956 års fondutredning.

I detta sammanhang bör anmälas, att *1956 års fondutredning* i sitt nyligen överlämnade betänkande »Donationsfonder och övriga diverse medel inom statsförvaltningen» (SOU 1959: 29) i fråga om bland andra rysslandssvenskarnas understödsfond biträder statskontorets förslag i dess utredning av år 1943, vari ifrågasatts en avveckling av fonden. Beträffande motiven härför åberopar fondutredningen vad som då anfördes av statskontoret. Därutöver framhålles, att fondutredningen, som för sin del instämmer i de skäl besparingsutredningen anfört för sitt förslag, likväl vidhåller, att besparingseffekten tekniskt sett bör uppnås genom en avveckling av fonden.

Departementschefen framhåller, att den höjning av folkpensionsförmånerna, som beräknas bli genomförd den 1 juli 1960, otvivelaktigt kommer att för de understödstagare, om vilka här är fråga, medföra en sådan förbättring av de sociala förmånerna att en minskning av statens bidrag till förstärkning av fondens avkastning måste anses motiverad. Departementschefen delar dock inte besparingsutredningens uppfattning att förevarande anslag med anledning härav bör utgå ur riksstaten fr. o. m. budgetåret 1960/61. En sådan åtgärd skulle utan tvekan ha till följd en kraftig försämring av

understödstagarnas nuvarande villkor. Departementschefen föreslår i stället, att den fr. o. m. budgetåret 1954/55 påbörjade successiva minskningen av bidraget under detta anslag fullföljes samt att anslaget för budgetåret 1960/61 sänkes med 15 000 kronor jämfört med innevarande års anslag. Denna minskning motsvarar i stort sett den förutsedda ökningen av folkpensionsförmånerna.

Utskottet delar den uppfattning i ämnet, åt vilken departementschefen givit uttryck. Utskottet anser alltså, att anslaget icke nu bör utgå ur riksstaten men att den fr. o. m. budgetåret 1954/55 påbörjade successiva minskningen av bidraget under anslaget fullföljes samt att anslaget för nästa budgetår sänkes med 15 000 kronor. Såsom departementschefen framhållit, motsvarar denna minskning i stort sett den förutsedda ökningen av folkpensionsförmånerna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

14:o) **Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16, s. 30—36) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 1 843 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 763 000 kronor.

Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet förutser för innevarande år utgifter å sammanlagt 1 768 100 kronor, vilka skall täckas dels av anslag från tredje huvudtiteln å 1 054 000 kronor, dels av anslag från åttonde huvudtiteln å 209 685 kronor för lektorats- och stipendieverksamhet samt föreläsarutbyte, dels av medlemsavgifter och dels av skilda intäkter, bland annat av bokförsäljning. För nästkommande år beräknas utgifterna uppgå till 2 616 500 kronor. För deras bestridande begär institutet bidrag av statsmedel från tredje huvudtiteln med 1 549 850 kronor, vilket i jämförelse med innevarande budgetårs anslag innebär en ökning med 495 850 kronor. Samtidigt begär institutet anslag under åttonde huvudtiteln med 550 455 kronor. Återstående utgifter beräknas bli täckta genom medlemsavgifter ävensom genom andra bidrag samt intäkter av bokförsäljning och försäljning av filmrättigheter.

Institutet understryker, att en fortsatt ökning i vad gäller medlemsavgifter och privata bidrag har kunnat inregistreras. Bidragen från näringslivet har sålunda för verksamhetsåret 1958/59 uppgått till omkring 542 000 kronor mot 482 000 kronor föregående år och 404 000 kronor näst föregående budgetår. Dessa medel har till övervägande del använts för film-, publikations- och utställningsverksamhet i utlandet.

1958 års besparingsutredning framhåller, att ehuru besparingsutredningen är väl medveten om betydelsen av en effektiv upplysningsverksamhet

utomlands om Sverige och svenska förhållanden, det torde enligt utredningen finnas möjligheter att nå besparingar i fråga om de statliga anslagen till denna verksamhet genom en ökad samverkan mellan organen på området för upplysningsverksamheten i utlandet, i första hand Svenska turisttrafikförbundet och Svenska institutet. I diskussionen om samgående mellan dessa båda organisationer har frågan om gemensamma lokaler tillmätts en väsentlig betydelse. Utredningen understryker dock vikten av att man oavsett lokalfrågan undersöker alla möjligheter till en ökad samverkan såväl inom landet som inte minst utomlands genom att i ökad utsträckning anlita gemensam representation. I detta sammanhang borde även övervägas, huruvida man, såsom redan skett beträffande bl. a. turistpropagandan i Amerikas Förenade Stater, i ökad utsträckning kan åstadkomma samverkan mellan de skandinaviska länderna, speciellt när det gäller turistpropagandan.

Efter att ha redogjort för remissyttrandena över besparingsutredningens förslag framhåller departementschefen, att det moderna samhällets utveckling, som karakteriseras av en intensifiering av de internationella kontakterna på de flesta verksamhetsområden, ställer för varje dag allt större krav på informations- och upplysningsverksamheten över gränserna. Mot denna bakgrund finner departementschefen Svenska institutets strävan att vidare utbygga sin verksamhet, i synnerhet i fråga om anordnandet och deltagandet i utställningar, böra understödjas. Det är glädjande, framhåller departementschefen, att kunna konstatera det ökade stöd i form av medlemsavgifter och privata bidrag, icke minst från näringslivet, som kommit institutet till del under verksamhetsåret 1958/59.

Vad det statliga bidraget till institutets verksamhet beträffar, anser departementschefen med hänsyn till det statsfinansiella läget att en anslagshöjning bör begränsas till 75 000 kronor under denna huvudtitel. Därmed skulle institutets statsbidrag från detta anslag för budgetåret 1960/61 uppgå till sammanlagt 1 129 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att han med tillfredsställelse tagit del av besparingsutredningens positiva inställning till upplysningsverksamheten i utlandet om Sverige. Departementschefen instämmer i utredningens uppfattning att en intimare samverkan mellan de olika organ, som befattar sig med denna verksamhet, är önskvärd. Denna fråga torde emellertid i viss utsträckning komma att undersökas av de av chefen för handelsdepartementet den 9 januari 1959 tillkallade sakkunniga. Resultatet av utredningens arbete synes departementschefen därför böra avvaktas.

För *Svensk-amerikanska nyhetsbyrån* räknar departementschefen för nästa budgetår med oförändrat belopp, 499 000 kronor.

Med hänsyn främst till stegrade pensionsavgifter samt bortfall av ett engångsbidrag å 5 000 kronor från Exportföreningen av medel för de svenska manifestationerna i Nederländerna föreslår departementschefen att bidraget till *Svensk-internationella pressbyrån* för nästa budgetår höjes med 5 000 kronor till 155 000 kronor.

Beträffande *Övrig upplysningsverksamhet* räknar departementschefen för nästa budgetår med oförändrat belopp, 60 000 kronor.

Utskottet delar den av 1958 års besparingsutredning uttalade uppfattningen om önskvärdheten av ökad samverkan mellan de olika organen på området för upplysningsverksamheten i utlandet. Då emellertid denna fråga är föremål för utredning anser utskottet i likhet med departementschefen, att resultatet av densamma bör avvaktas, innan åtgärder i besparingsutredningens syfte vidtagas.

Vad anslagsberäkningarna beträffar har utskottet icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning, som innebär att bidragen till Svenska institutet och till Svensk-internationella pressbyrån höjas med 75 000 respektive 5 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 1 843 000 kronor.

15:o) **Bestridande av resekostnader för inom Förenta Nationerna utsedda svenska stipendiater. Utländska pressbesök.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 17 och 18, s. 37), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1960/61 anvisa

a) till *Bestridande av resekostnader för inom Förenta Nationerna utsedda svenska stipendiater* ett reservationsanslag av 12 500 kronor;

b) till *Utländska pressbesök* ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

16:o) **Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 19, s. 37 och 38) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 105 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Segerstedt-Wiberg m. fl.* (I: 87) och den andra inom andra kammaren av fru *Torbrink m. fl.* (II: 105) hemställts, att riksdagen under förevarande anslagsrubrik anvisar ett från 15 000 kronor till 30 000 kronor ökat anslag till Svenska FN-förbundet.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen I: 87.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 100 000 kronor.

Framställningar om ökade statsbidrag har inkommit från Utrikespolitiska institutet (+ 10 000), Svenska FN-förbundet (+ 15 000), Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet (+ 6 000), Svenska freds- och skiljedomsföreningen (+ 6 500) samt Sveriges studenters FN-förbund (+ 1 000). Nordiska fredsförbundet och Utrikespolitiska föreningen i Lund har äskat oförändrat statsbidrag av vardera 500 kronor. Begärda bidragshöjningar

avser huvudsakligen att täcka ökade kostnader för avlöningar och materialanskaffning ävensom för vidgad verksamhet.

Departementschefen anser, att en uppräknig av anslaget bör vidtagas med 5 000 kronor, vilken torde böra komma Utrikespolitiska institutet till godo.

Utskottet. Såsom av statsverkspropositionen framgår ha framställningar om ökade statsbidrag inkommit från flertalet av de organisationer, till vilka sådant bidrag utgår från förevarande anslag. Departementschefen har föreslagit en höjning av anslaget med 5 000 kronor, avsett för Utrikespolitiska institutet. Utskottet tillstyrker detta yrkande. Motionsvis har hemställts om höjning med 15 000 kronor av statsbidraget till Svenska FN-förbundet.

Med allt beaktande av förbundets arbetsinsatser anser sig utskottet, som inhämtat närmare upplysningar i ärendet, dock icke berett att nu för detta ändamål ytterligare höja anslaget.

Utskottet vill i detta sammanhang framhålla önskvärdheten av att en samordning i största möjliga utsträckning kommer till stånd beträffande upplysningsverksamheten av på ifrågavarande område verksamma organisationer.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 87 och II: 105, till *Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 105 000 kronor.

17:o) **Kostnader för vissa nämnder m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20, s. 38) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 15 000 kronor.

Kostnaderna för tre av utrikesdepartementets nämnder av mera permanent karaktär, nämligen nämnden för konsulära sjöfolks- och sjöfartsärenden, understödsnämnden och utrikesförvaltningens lönenämnd, bestrides av förevarande anslag. Det synes lämpligt att även hit överföra understödsnämnden för rysslandssvenskar, vars kostnader för närvarande gäldas av utrikesförvaltningens avlöningsanslag, delposten Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft.

Med anledning härav samt med hänsyn till belastningen torde anslaget böra uppräknas med 10 000 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och tillstyrker alltså Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

18:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 38 och 39), innebärande med hänsyn till förefintlig reservation en anslagsminskning av 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 110 000 kronor.

19:o) **Tillfälliga representationskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 39), innebärande med hänsyn till förefintlig reservation en anslagsminskning av 30 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tillfälliga representationskostnader* för budgetåret 1960/61 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

Uppskjuten fråga

20:o) Utskottet kommer framdeles under riksdagen att avgiva utlåtande beträffande Kungl. Maj:ts under *punkten 10*: Bidrag till internationell hjälpverksamhet framställda förslag, vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 16 februari 1960

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, Einar Persson, Ivar Johansson, fröken Andersson, herrar Thun, Bergman, Holmqvist, Pålsson, Söderberg, Bertil Petersson, Bengt Gustavsson, Edström och Lundström; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Pettersson i Degerfors, Malmborg, Thapper, Rubbestad, Jansson i Kalix, Persson i Växjö, Ståhl, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Nilsson i Göingegården, fröken Elmén, fru Lewén-Eliasson och herr Heckscher.

Reservationer

1) vid *punkten 1* (Utrikesförvaltningen: Avlöningar)

a) av fröken *Andersson*, herrar *Skoglund* i Doverstorp, *Nilsson* i Göingegården och *Heckscher*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionen I: 336 och att därför

dels andra och tredje styckena i utskottets yttrande på s. 4 bort ersättas med text av följande lydelse:

»1958 års besparingsutredning har ifrågasatt, om icke de uppgifter, som åvåla pressattachéerna, skulle åtminstone delvis kunna handhas av den ordinära beskickningspersonalen. Denna fråga gör sig särskilt gällande beträffande Danmark och Norge, som härvidlag intager en speciell ställning. Utskottet delar besparingsutredningens uppfattning, att en del av den verksamhet, som ombesörjes genom pressattachéerna i dessa båda länder, mera direkt torde kunna skötas av berörda inhemska organ. Även de direkta kontakterna mellan de skandinaviska länderna äro numera så goda, att den genom beskickningarna bedrivna upplysningsverksamheten, som för övrigt icke har samma karaktär som i fråga om Förenta staterna och de västeuropeiska länderna, icke oundgängligen kräver särskild befattningshavare. Med hänsyn härtill och till angelägenheten av att alla möjligheter till besparingar och rationaliseringar vidtagas anser utskottet sig i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet böra föreslå, att pressattachétjänsterna i Köpenhamn och Oslo indragas fr. o. m. budgetåret 1960/61. Vid bifall till detta förslag torde förevarande anslag böra minskas med 71 000 kronor. I efterföljande hemställan föreslår utskottet alltså, att under rubriken III. Pressattachéer i personalförteckningen antalet dylika befattningshavare minskas från 7 till 5 med därav föranledda ändringar i avlöningsstaten för pressattachéer.»

dels ock utskottets hemställan i nedan angivna delar bort ha följande lydelse:

»a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen I: 336, såvitt nu är i fråga, godkänna följande personalförteckning för utrikesförvaltningen:

Personalförteckning

III. Pressattachéer

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ae 19:

5 pressattachéer . . . . . Ae 23

b) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen I: 336, såvitt nu är i fråga, godkänna följande avlöningsstat för utrikesförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1960/61:

Avlöningsstat

III. Pressattachéer	446 000
1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	128 000
2. Ortstillägg, <i>förslagsvis</i>	290 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	25 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 000

-----

c) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen I: 336, såvitt nu är i fråga, till *Utrikesförvaltningen: Avlöningar* för budgetåret 1960/61 anvisa ett förslagsanslag av 31 660 000 kronor.»

b) av herrar *Ivar Johansson* och *Pålsson*.

2) vid *punkten 16* (Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor) av herrar *Edström*, *Ståhl* och fröken *Elmén*, vilka ansett att utskottet med anledning av motionerna I: 87 och II: 105 bort tillstyrka ett anslag av 118 000 kronor och att därför

dels andra och tredje styckena i utskottets yttrande på s. 20 bort ersättas med text av följande lydelse:

»Såsom i motionerna framhålles och enligt vad utskottet även under hand inhämtat äro resurserna helt otillräckliga för Svenska FN-förbundet att nöjaktigt tillgodose efterfrågan från ideella och andra organisationer om upplysning rörande olika former av Förenta Nationernas verksamhet. Detta gäller icke minst det mångförgrenade hjälparbete, i vilket Sverige under senare tid deltagit i starkt ökad utsträckning. Då det är ett allmänt intresse, att denna form av upplysning om mellanfolkligt samarbete kan bibehållas och då det icke kan förväntas att erforderliga medel härför enhart skall kunna tillgodoses på enskild väg synes det nödvändigt att det statliga bidraget i någon mån ökas. Det framstår emellertid såsom naturligt att samtliga delanslag för detta ändamål samordnas. För närvarande utgår till Svenska FN-förbundet 15 000 kronor, till Sveriges studenters FN-förbund 1 500 kronor och till Utrikespolitiska föreningen i Lund 500 kronor. Utskottet anser, att för här ifrågakvarande ändamål bör för nästa budgetår anvisas ett sammanlagt belopp av 30 000 kronor, vilket belopp torde bära av Kungl. Maj:t fördelas till upplysning om Förenta Nationerna. Härav följer, att förevarande anslag i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag höjes med 13 000 kronor till 118 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 87 och II: 105, till *Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor* för budgetåret 1960/61 anvisa ett anslag av 118 000 kronor.»